အခန်း (၄)

ကရင်နီပြည်သို့ ပထမ နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်သာသနာပြုခြင်း

Sketches from the Karen Hill စာအုပ်ကို ရေးသားသူ သာသနာပြု Alonzo Bunker, D. D ဖော်ပြချက်အရ သူသည် ပထမဆုံး ကရင်နီသို့ နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်သာသနာပြုခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သူထက် စောကာ ကရင်နီသို့ လာရောက်ခဲ့သော အခြားသာသနာပြုမှာ ရန်ကုန်ရှိ ကရင်မစ်ရှင်မှ ့နလ၏ ဥ္ဇည္ဒအသည ဖြစ်သည်။ သို့သော် သာသနာပြုခြင်းကို မစတင်သေးပေ။ သူနှင့်သူ၏ဇနီးတို့မှာ ၁၈၆၆ ခုနှစ်တွင် အနောက်ကရင်နီသို့ စတင်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ခရီးကြမ်းကို နှင်ခဲ့ပြီးနောက် ကေးလျားသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရာ အကြီးအကဲဖြစ်သူ စောဖျာခွီးတီမှ ဧည့်ဝတ်ပြုခဲ့သည်။ စောဖျာခွီးတီမှာ သူ၏ပြည်သူများအတွက် ကျောင်းဆောက်လုပ်ရေး နှင့်သာသနာပြုခြင်း လုပ်ငန်းအတွက် အထူးအားသန်ခဲ့သည်။ သာသနာပြု ဘန်ကာနှင့်အဖွဲ့သည် တပါတ်မျှနေထိုင်ပြီး ဆုတောင်းဝတ်ပြုခြင်းနှင့် ကျမ်းသီချင်းများသင်ကြားသီဆိုမှုများ ပြုလုပ် ပေးပြီး စောဖျာခွီးတီမှ သူ့အား ပြောခဲ့ရာတွင် ကျနော်ဖခင်ဟာ သာသနာပြုတဦး လာခဲ့ ပြီးနောက် ဒီလိုနည်းလမ်းတွေနဲ့ ကျင့်ကြံနေထိုင်လိုတဲ့ ဆန္ဒပြင်းပြခဲ့သူဖြစ်တယ်။ ကျနော်သားသမီးတွေအတွက် ဒါတွေလိုအပ်နေကြောင်းပြောခဲ့သည်။ အဆိုပါခရီးစဉ်မှ ငှါဖားဆိုသူ လူငယ်တဦးက တောင်ငူသို့ လိုက်ပါပြီး သာသနာကျောင်းတက်ရောက်ကာ ကရင်နီသို့ ပြန်လည်သာသနာလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူနှင့်အတူ ကရင်သာသနာပြုဆရာ စအော (S'Aw) ဆိုသူ အတူတကွ သာသနာပြန့်ပွားရေး လုပ်ငန်း လုပ်ခဲ့သည်။ ငှါဖားမှာ ပထမဆုံးသော ကရင်နီသာသနာပြုတဦးဖြစ်လာသည်။ ဘန်ကာသည် Dr Vinton နှင့်အတူ ၁၈၆၈ တွင် အတူတကွ ကရင်နီသို့ ပြန်လာပြီး survey ပြုလုပ်ရန်အတွက် အစီအစဉ်စကာ လွိုင်ကော်မစ်ရှင်ထူထောင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ၁၈၇၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကေးလျားသို့ တဖန် ဒုတိယအကြိမ်ပြန်ရောက်လာကာ အေဘီစီ စတင်သင်ကြားပေးခြင်း၊ ဓမ္မသီချင်းများ သင်ကြားခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးခဲ့သည်။ စောဖျာခွီးတီမှ ဖြစ်နိုင်ချေရှိမည့် ဆရာများ စီစဉ်ပေးရန်နှင့် ကျောင်းများဆောက်လုပ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ အပြန်တွင် တောင်ငူသို့ လူငယ်များ ပိုမိုများပြား စွာလိုက်ပါ့ပီး စာသင်မှုပြုလုပ်ရန် ပြင်ဆင်ကြသည်။ သို့သော် အချို့မှာ သက်ကြီးလူအိုများနှင့် တွေးခေါ်ယူဆမှုကွဲပြားမှုအပေါ် အငြင်းပွားခဲ့ ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ မပြန်ခင်တွင် စောဖျာခွီးတီမှ ၎င်း အား "Do not forget my people. They are very ignorant and superstitious. Come again, and bring us the white book" ဟုမှာလိုက်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုခရီးပြီးနောက်ပိုင်း တောင်ငူသာသနာ ပြုကျောင်းသို့ လူငယ်များ နှစ်ဦးစ သုံးဦးစခဲ့ကာ

သွားရောက်ပညာသင်ယူခဲ့ကြသည်။ တတိယအကြိမ် ကေးလျားသို့ လာသောခရီးစဉ်တွင် Rev Dr Rose and McCall တို့ ရန်ကုန်မှ လိုက်ပါလာခဲ့ကြသည်။ ဤတခေါက်တွင် စောဖျာခွီးတီမှာ သေဆုံးခဲ့ပြီဖြစ်ပြီး သားတော် စောဖျာခွီးဆော်မှ ဆက်ခံကာ ၎င်းတို့အား သူ၏ခမည်းတော်ကဲ့သို့ပင် ဧည့်ဝတ်ပြုခဲ့သည်။ ကေးလျားနှင့် မိုင် ၃၀ ခန့်ဝေးသော ဒေါ်ဆီးအီတွင် သာသနာပြုလုပ်ငန်းကို တိုးချဲ့ခဲ့ရာတွင် တတတ်တအား စိတ်အားထက်သန်စွာ ပါဝင်ကူညီ လုပ်ဆောင်ခဲ့သူမှာ တူရီ ဖြစ်သည်။ (တူရီမှာ ဂိုဘီတူရီ၏ ဖခင်ဖြစ်သည်)။ ၁၉၀၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်တွင် သာစည်မှတဆင့် လွိုင်ကော်သို့ ရောက်ရှိကာ လွိုင်ကော်မစ်ရှင်ပေါါပေါက်ရေးကို လုံးပမ်းခဲ့သည်။ ဒေါ်ဆီးအီတွင်ပင် မစ်ရှင်အခြေစိုက်ကာ လုပ်ငန်းကို ဖော်ဆောင်သည်။ ထိုအချိန်က ရှမ်းနယ်စပ်ရှိ အင်္ဂလိပ်အရာရှိမှာ လွိုင်ကော်အား နယ်စပ်စောင့်စခန်းသဖွယ် အခြေချအုပ်ချုပ်ခဲ့ပြီး သာသနာပြုလုပ်ငန်း မအောင်မြင်အောင် ဒေသခံများနှင့် ရန်တိုက်ပေးခြင်းနှင့် လှုပ်ရှားမှုများကို ကန့်သတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော် သာသနာပြုအဖွဲ့သည် ဗမာပြည်ကို အုပ်ချုပ်သော အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံမှ သာသနာပြုလုပ်ငန်းကို ဒေသတိုင်းတွင် လုပ်ဆောင်ခွင့်ပြုထားသည်။ ထိုအရာရှိအား တားမြစ်ပိတ်ပင်မှု မပြုလုပ်ရန် ဗမာပြည်ရှိ ဘုရင်ခံမှ ညွှန်ကြားခဲ့သည့်တိုင် လျှို့ဝှက်စွာ ကန့်သတ်မှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့သေးသည်။ လွိုင်ကော်မစ်ရှင်အပြင် ယာဒို၊ စနိုက်–ပုဒေါင်၊ ဘရဲ့လူမျိုးများကြားတွင်လည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့ရာတွင် ရံပုံငွေများလိုအပ်လာသဖြင့် အဆိုပါရံပုံငွေ ရရှိရေးအတွက် ဒေါက်တာရှို့မှ ရန်ကုန်တွင် အလျှုခံကာ ကျောင်းသူကျောင်းသားများအား ပံ့ပိုးရန် စီစဉ်ရသည်။ ဤသာသနာပြုများ၏ မှတ်တမ်းများတွင် ကရင်နီလူမျိုးတို့၏ လူနေမှုဘဝအခြေအနေကို ဖော်ပြရာတွင် တထပ်တည်းဖြစ်ပုံများ ရှိခဲ့သည်။ ဥပမာ– က ရင်နီလူမျိုးတို့အာ; savage people, barbarous people, wild tribes from sin-cursed land စသဖြင့် အမျိုးမျိုးသုံးနှုန်းထားကြသည်ကိုတွေ့ရပြီး တူညီသော သူတို့၏ မှတ်ချက်တခုမှာ ကရင်နီလူမျိုးတို့မှာ မည်မျှပင် ရုတ်ရင်းရိုင်းစိုင်း သူများဖြစ်လင့်ကစား ချစ်ခင်ပြုငှာသူများအဖြစ် တင်စားခဲ့ကြသည်။ ကရင်နီပြည်သို့ ပထမဆုံးအဖြစ် ခရီးစတင်ခဲ့သူနှင့် ကရင်နီအကြောင်းစတင်ရေးသားခဲ့သူDr Richardson မှ ဤသို့မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည် "...rude, they were very friendly". McMahon uvnf; "...no more civilized then the most barbarous tribes of Africa." [k The Karens on the Golden Chersonese စာအုပ်တွင် ရေးသားပါသည်၊ Dr Mason မှာ ၁၈၅၉ ခုနှစ်ကစပြီး ကရင်နီသို့ ရောက်ရှိခဲ့ကာ ပထမဦးဆုံးသာသနာပြုသူဖြစ်ပြီး ဆရာများနှင့် ကျောင်းများဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သူဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ (သို့သော် အချို့ယူဆကြသည်မှာ Bunker ဘန်ကာမှာ ပထမဆုံး သာသနာပြုသူဖြစ်ပြီး သူ၏ အမည်ကို

အစွဲပြု၍ ကရင်နီတို့က နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်အား ဘျားချာ **(ꩫဟၡ့ဒဟၡ)** ဟု စတင်ခေါ်ဝေါ် လာဟန်ရှိ သည်ဟု ပြောစမှတ်ရှိပါသည်)။

ကရင်နီပြည်သို့ ကက်သလစ်သာသနာပြု စတင်ရောက်ရှိလာခြင်း

၁၈၆၈ ခုနှစ်တွင် တောင်ငူသို့ကြွရောက်လာသည့် ပီးမေအသင်းမှ ဘုန်းတော်ကြီး ၄–ပါးအနက် ဘုန်းတော်ကြီး **Fr. Rocco Tornotore** သည် ကရင်နီပြည်သို့ ဦးစွာရောက်ရှိလာသော ဘုန်းတော် ကြီးဖြစ်သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးသည် လိပ်သိုသို့ သွားရောက်ကျောင်းထိုင်ပြီးနောက် ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် သာသနာအတွက် လမ်းစကိုရှာဖွေရန် ရည်စူးပြီး လိပ်သိုမှယာဒိုသို့တက်သွားကာ ယာဒိုမှတဆင့် ကရင်နီပြည်အတွင်းရှိ ဟိုယာ၊ မိုဆို၊ ဒေါရောခူ၊ ဘောလခဲ၊ စောလုံ၊ ဟော်ခမ်းစသည့် ကျေးရွာများသို့ကြွရောက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်အခါက တရွာနှင့်တရွာ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲခြင်း၊ ရောက်ရာနေရာတွင် အိပ် စက်ရန်ခက်ခဲခြင်း၊ အစားအသောက်ခက်ခဲခြင်းများစွာ ရှိခဲ့သည်။ တခါတွင် ဘုန်းတော်ကြီး သည် မိုဆို သို့ ကြွရောက်ခဲ့ရာ ရွာသူကြီးက ဘုန်းတော်ကြီးအား အိမ်ပေါ်တွင် မအိပ်စေဘဲ ဝက်ခြံပေါ်တွင် အိပ်စေခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဘုန်းတော်ကြီးသည် မိုဆိုမှတဆင့် ဘောလခဲ၊ စောလုံသို့ ကြွရောက်ခဲ့ရာတွင် စောဖျာစောလဖော်မှ ဘုန်းတော်ကြီးအား အင်္ဂလိပ်သူ လျှိုဟု ထင်မှတ်ကာ ဖမ်းဆီးထားခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဖမ်းဆီးထားသည်ကို အတူပါသွားသော ဓမ္မဆရာက ယာဒိုဘုန်းတော်ကြီးထံ အကြောင်းကြားခဲ့သဖြင့် လိပ်သိုဘုန်းတော်ကြီးထံ ဆက်လက်အကြောင်းကြားခဲ့ရာ လိပ်သိုဘုန်းတော်ကြီးက စောကဲသာရီအား အကူအညီ တောင်းခဲ့သည်။ စောကဲသာရီမှ ကြယ်ဖိုးကြီးစောဖျာထံ အကြောင်းကြားခဲ့ရာ ကြယ်ဖိုးကြီး စောဖျာ ထောက်ခံချက်ဖြင့် ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ထိုမျှမက ဘုန်းတော်ကြီးသည် မိုဆိုမှ ဒေါရောခူသို့ ကြွရောက်မည့်လမ်းတွင် လူဆိုးတစုက ဘုန်းတော်ကြီးကို လုပ်ကြံရန် စောင့်နေခဲ့ကြသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးမှာ လမ်းမှားပြီး ဒေါရောခူသို့ အခြားလမ်းကြောင်းဖြင့် ရောက်ရှိသွားခဲ့သောကြောင့် လူဆိုးရန်မှ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

ဘုန်းတော်ကြီး **Fr. Rocco Tornatore** သည် ဘုန်းတော်ကြီးဘဝဖြင့် တောင်တန်းဒေသတွင် ၁၈ နှစ်တိုင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရင်း ၁၉၈၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် တောင်ငူသာသနာ ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော်ကြီး **Vicariate Apostolic** ၏ သိက္ခာတော်ကို မန္တလေးတွင် ရန်ကုန်ဂိုဏ်းချုပ် ဆရာတော်ကြီး **Bp. Paul Ambrose Bigandet** လက်တော်မှ ခံယူရရှိသည်။ ဆရာတော်သည် ဘုန်း တော်ကြီးဘဝတွင် ကရင်နီပြည်ရှိ ဟိုယာ၊ မိုဆို၊ ဒေါရောခူ၊ ဘောလခဲ၊ စောလုံတို့အပြင် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း လိုဒိယာခူ၊ ဖယ်ခုံ၊ ဝါရီခူ၊ ကဖု၊ ခွီးတလုတ် အစရှိသော ကျေးရွာများသို့ ၁၈ နှစ်ကာလအတွင်း

မကြာခဏ လှည့်လည်ကာ ဧဝံဂေလိတရားတော် ဟောကြားခြင်း၊ ဆေးကြောခြင်း၊ မင်္ဂလာပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကရင်နီပြည် တွင်း သာသနာထွန်းကားရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့သည့် ဘုန်းတော်ကြီးများအနက် ဘုန်းတော်ကြီး Fr. E. Sagrada တပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးသည် ၁၈၈၄ ခုနှစ်တွင် တောင်ငူသို့ ရောက်ရှိလာပြီး အင်္ဂလိပ်စာကို သင်ယူခဲ့ပြီး လိပ်သိုသို့ ကြွရောက်ကျောင်းထိုင်ခဲ့သည်။ လိပ်သိုမှတဆင့် ထီးသာစောတိုက်နယ်ကိုဖြတ်ကာ ကရင်နီ ပြည်အတွင်းရှိ ကေကောနှင့်ဟိုယာတိုက်နယ်အတွင်း ကျေးရွာများသို့ လှည့်လည်ရင်း ထူးချောင်းအထိရောက်ခဲ့သည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲမှုကြောင့် တရွာနှင့်တရွာ ကူးလူးဆက်ဆံခြင်းများ မရှိခဲ့ကြပေ။ ဘုန်းတော်ကြီးမှ တရွာနှင့်တရွာ သင့်မြတ်စေရန် ကြားမှဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပြီး ရွာလူကြီးများကို အမြင်ကျယ်လာစေရန် လိပ်သို၊ တောင်ငူသို့ ခေါ်ဆောင်ပြသခဲ့သည်။ ၁၈၉၉ ခုနှစ်အရောက်တွင် ကျေးရွာသူ/သားများ သိမြင်သဘော ပေါက်လာကြပြီး အခြားဒေသများသို့ သွားရောက်လိုသောဆန္ဒများ ပေါ်လာသည်။ ဘုန်းတော်ကြီ; Fr. Sagradaသည် တောင်ပေါ်ဒေသတွင် ၂၅ နှစ်မျှ အမှုတော်ထမ်းရင်း Fr. Rocco Tornatore ပုံလွန်တော်မူသဖြင့် ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် ဆရာတော်ကြီး သိက္ခာကို တောင်ငူတွင် ရန်ကုန်ဂိုဏ်းချုပ် ဆရာတော်ကြီ; Bp. Cardot လက်တော်မှ ခံယူရရှိသည်။

<u>ကရင်နီပြည်သို့ ကက်သလစ်ဘုန်းတော်ကြီးများ ကြွရောက်ကျောင်းထိုင်ခြင်း</u>

ကရင်နီပြည်သို့ ပီးမေသာသနာတော်မှ သာသနာပြုများ ကြွရောက်သီတင်းသုံးခဲ့သည့် နှစ် ၁၀၀ ပြည့် ဂျူဘလီပွဲတော်ကို ၁၉၆၈ ခု၊ ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဖရူဆိုမြို့နယ်၊ ဆိုလျားကူးတွင် စည်ကားသိုက် မြိုက်စွာ ကျင်းပခဲ့သည်။ ပီးမေသာသနာပြုအသင်းမှ ၁၈၆၈ ခုနှစ်အတွင်း တောင်ငူတွင် ဗဟိုပြုလျှက် ကရင်ပြည်မြောက်ပိုင်း၊ ကရင်နီပြည်၊ ရှမ်းပြည်အရှေ့ပိုင်းနှင့်တောင်ပိုင်းသို့ သာသနာပြုခဲ့သော်လည်း ၁၈၉၀ ခုအထိ မည်သည့် ရွာမှ အတည်တကျ ကျောင်းထိုင်နေထိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ၁၈၉၂ ခုတွင် ပီးမေသာသ နာအသင်းမှ ဘုန်းတော်ကြီးတပါးဖြစ်သော Fr. Antonio Guzzuloni သည် တောင်ငူသို့ရောက်ရှိလာပြီး ထိုမှတဆင့် ကရင်နီပြည်၊ ဖရူဆိုမြို့နယ်၊ ဆိုလျားကူးသို့ ၁၈၉၃ ခု၊ မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ကြွရောက်ကာ သီတင်းစတင်သုံးခဲ့သည်။ ထိုနေ့ရက်အား ကရင်နီပြည်တွင် ကက်သလစ်သာသနာတော် စတင်သည့်နေ့အဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ ဆိုလျားကူးသည် ထိုအချိန်က အိမ်ခြေ (၁၀၀) ကျော်ရှိကာ လူဦးရေများသော ရွာဖြစ်ပြီး ရေ၊ မြေသြဇာကောင်းသည့် နေရာဖြစ်သဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီး ရွာသူကြီး လူရယ်ထံ နေထိုင်ရန် ခွင့်တောင်းခဲ့သည်။ ရွာသူကြီးမှာ အရပ်ထောင်ထောင်၊ မုတ်ဆိတ်မွေး မဲနက် ထူထပ်သည့် ဘုန်းတော်ကြီးကိုကြည့်ကာ

ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် နေထိုင်ခွင့်ပြုသင့်မသင့် မောင်းထုကာ ရွာသားများကို စုဝေးတိုင်ပင်ခဲ့သည်။ စကားမပေါက်ပြန်သဖြင့် အတူလိုက်ပါ လာသည့် ဂေဘားလူမျိုးအီဖဲမှ ဘာသာပြန်ပေးခဲ့သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးအား လက်ခံမည်ဆိုပါက ကလေးများအတွက် ပညာရေး၊ ရပ်ရွာကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုရေး တိုးတက်လာမည့်အပြင် ဗမာစကား၊ အင်္ဂလိပ်စကားများပါ တတ်မြောက်လာမည်ဖြစ် ကြောင်း အီဖဲမှ ရှင်းပြခဲ့သည်။ ထိုနောက် ဘုန်းတော်ကြီးကို နေထိုင်ခွင့်ပြုခဲ့သည့် ပထမဆုံးနေ ရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးမှ ကလေးများကို မုန့်၊ သကြားလုံးများဖြင့် ချော့မော့ပြီး ဂေဘားစာကို သင်ပေးခဲ့သည်။ ရပ်ရွာတွင်းဖြစ်ပွားသော မှုခင်းများကို ဝင်ရောက်နားထောင်လေ့ရှိပြီး ဖြေရှင်းပေးသည်။ ပြစ်ဒဏ်ငွေများ ပေးဆောင်ရပါက ဘုန်းတော်ကြီးမှ စိုက်ပေးလေ့ရှိသည်။ စိုက်ပေးသော ပြစ်ဒဏ်ခအဖြစ် ပိန္နဲပင်၊ ဝါးရုံ၊ မြေကွက်များကို ပေးကြရသည်။ ရွာသူ/သားအချို့ကို ဆေးကြောခြင်းပေးခဲ့သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးသည် ဆိုလျားကူးတွင် ၁၈၉၃ မှ ၁၉၀၀ ခုနှစ်အထိ ၇–နှစ်တိုင်သီ တင်းသုံးခဲ့သည်။

ဆရာတော် **E. Sagrada** သည် ကေကောနှင့် ဟိုယာ တိုက်နယ်တွင် သာသနာပြုခဲ့သည့်တိုင် အတည်တကျ သီတင်းသုံးခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ နယ်မြေအခြေအနေနှင့် ဒေသခံလူမျိုးတို့၏ ဓလေ့ယဉ်ကျေးမှု တို့ကို လေ့လာခဲ့သည်မှာ ၁၈၉၃ ခုနှစ်အထိဖြစ် သည်။ **Fr Villa** သည် ၁၈၇၀–၁၈၈၀ ခုနှစ်အကြား ဒေါရောခူသို့ အကြိမ်ကြိမ် ရောက် ခဲ့သည်။ လိုဒီအာခူတွင် မျှော်မှန်းသလောက် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှု မရရှိသဖြင့် ကယန်းလူမျိုး များ နေထိုင်ရာ ဒေါရောခူသို့ ဦးလှည့်ခဲ့သည်။ ရောက်ရှိစတွင် မုတ်ဆိတ်မွေးရှည် နိုင်ငံခြားသားကို ရွာသားများက ဘီလူးဟုထင်ကာ ကြောက်ရွံ့ကြသည်။ လက်ခံဧည့်ဝတ် ပြုခြင်း မပြုရဲကြဘဲ လူမနေသော ရွာဘေးအိမ်တလုံးတွင် တည်းခိုအနားယူခဲ့သည်။ အတူပါလာသော ဓမ္မဆရာ မှ ဘုန်းတော်ကြီးမှာ ဘုရားသခင်၏ လူဖြစ်ကြောင်း၊ နေထိုင် ခွင့်ပြုပါက ရွာသားများ အသိပညာတိုးပွား လာအောင် သင်ကြားပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့သော်လည်း မည်သူမျှနာခံခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ဒုတိယ အကြိမ်အဖြစ် ၁၈၇၈ ခုနှစ်တွင် **Fr Villa** သည် မောင်ပလေ့ရွာမှ ဓမ္မဆရာ ၂–ဦးဖြင့် ဒေါရောခူသို့ ထပ်မံရောက် ရှိလာသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးအား အိမ်ပေါ်တွင် ဧည့်ခံထားသော်လည်း မုတ်ဆိတ်ရှည်၊ ဖိနပ် ရှည်စီးထားသော ဘုန်းတော်ကြီးအား လူစင်စစ်မဟုတ်ဟုဆိုပြီး အနားမကပ်ဝံ့ကြပေ။ ဘုန်းတော်ကြီးမှ ဖူးပရူစူနေအိမ်တွင် တည်းခိုပြီး အစာ၊ ရေများကို လက်ဟန်ပြ တောင်းစား ခြင်းပြုခဲ့ရာ ရွာသားများမှာ ဘီလူးမဟုတ်ဘဲ လူစင်စစ်ဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်လာ ကြပြီး အနားကပ်လာကြသည်။ **Fr Villa** သည် ၁၈၉၉ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ပျံလွန်တော်မူသည်။

၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် ဘုန်းတော်ကြီး **Fr. Paolo Manna** သည် ဒေါရောခူမှတဆင့် လွိုင်ကော်သို့ ကြွရောက်လာသည်။ ထိုအချိန်က လွိုင်ကော်မှာ ကန္တာရဝတီ၏ မြို့တော် မဖြစ်သေးဘဲ မြို့တော်မှာ စောလုံဖြစ်ကာ စောဖျာခွန်နန်မှ အုပ်စိုးလျှက်ရှိသည်။ ၁၈၅၁ ခုတွင်

မောင်ပလေ့ရွာသို့ ဘုန်းတော် ကြီး **Fr. Casere Rubesti** ကြွရောက်သီတင်းသုံးခဲ့သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးသည် ကိုဆိုလိုချောင်းဖြတ်ကူး ရာတွင် ရေနစ်ကွယ်လွန်ခဲ့သဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီး **Fr. Maria Gustavo** မှ ဆက်လက်ကျောင်းထိုင်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဘုန်းတော်ကြီး ကျန်းမာရေးမကောင်းသဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီး **Fr. P. Manna** ကြွရောက်သီတင်းသုံးခဲ့သည်။ ၁၉၁၆ ခုတွင် မိုဆိုသို့ ဘုန်းတော်ကြီး **Fr. Bosano** ရောက်ရှိသီတင်းသုံး ခဲ့သည်။ ဘုန်းတော်ကြီး မလာ ရောက်မီ အီဖဲဆိုသူမှ ကက်သလစ်သာသနာတရားတော်ကို ဟောပြောသွန်သင်ခဲ့သည် ဟု ဆိုသည်။ ထိုကာလမတိုင်မီ ဆရာတော်ကြီး **Bp. Rocco Tornatore** သည် ဘုန်းတော် ကြီးဘဝတွင် မိုဆိုကို ကြွရောက်လည်ပါတ်ခဲ့ရာ ရွာသူကြီးက ဘုန်းတော်ကြီး အား ဖမ်းဆီးကာ ဝက်ခြံထဲ လှောင်ထားခဲ့သည်။ ကေကောတွင် ဆရာတော်ကြီး **E. Sagrada** **ပြီးနောက်** **Fr. Pacti** မှ ၁၉၀၃ ခုတွင် ကျောင်းထိုင်သည်။ ၁၉၂၃ ခုတွင် **Fr. Bossi ESifh Fr. Mora** တို့လှည့်လည်ပြီး ဧဝံဂေလိ ဟောကြားခဲ့သည်။ ဆိုလျှားကူးသို **Fr. Antonio Cazzulni** မှ ၁၈၉၃ ခုနှစ်တွင် သီတင်းသုံးသည်။ ဟိုယာသို **Fr. Pacati Cristorero** မှ ၁၉၀၃ ခုတွင်၄င်း၊ ဒေါရောခူသို **Fr. B၏ Peano** မှ ၁၉၀၆ ခုတွင်၄င်း၊ မိုဆိုသို **Fr. Bossi Rineldo** မှ ၁၉၁၆ ခုတွင်၄င်း၊ လွိုင်ကော်သို **Fr. B Peano** မှ ၁၉၃၃ ခုတွင်၄င်း၊ ကေကောသို **Fr. Santino Bianchini** မှ ၁၉၃၄ ခုတွင်၄င်း၊ မော်ချီးသို **Fr. Peano** မှ ၁၉၃၅ ခုတွင်၄င်း၊ ဒေါလစောသို **Fr. Paul Sedi** မှ ၁၉၄၇ ခုတွင်၄င်း၊ ရှားတောသို **Fr. Vergera Mario** မှ ၁၉၄၇ ခုတွင်၄င်း၊ ဖရူဆိုသို **Fr. L. Calbusera** မှ ၁၉၅၀ ခုတွင်၄င်း ကြွရောက် သီတင်းသုံးခဲ့သည်။